

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id eodum probamus libenter. (Az általunk katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedd-, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 12.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

Hová építsük az igazságügyi palotát?

(E.) Ős-koronázó városunk kezdi szégyenleni ezeréves rongyait és hozzá lát, hogy modern alakot vegyen magára. Nehéz dolog ez. Egy ily vén szipirtóból nehezen lesz uri dáma. De hát azért csak érlelődik. Hol itt, hol amott aggat magára az évtizedek futásában egy-egy új darab ruhát, de mire az új elkészül, a másik már divatját multa. Mindig piperezi magát, mégis régi marad. Modern városra nem tud fejlődni. Pompás palota mellett látunk kurta korcsmát, aszfalt mellett alföldi kátyukat, s helyely-közzel oly kövezetet, melyen mártíromság járni. A fejlődés harmonikus egységének szel-leme mindenütt hiányzik.

Jelenben az igazságügyi palota építéséről van szó. Székesfejervár az igazságügyi miniszter jóvoltából részeseül ama szerencsében, melyért vetelkednek vidéki városaink, hogy t. i. igazságügyi palotát kap. Ezzel városunk ismét egy lépést halad előre. Ha tulesünk a formáságon, ugy a palota építése jövő tavaszra meg lesz kezdhető. Amde éppen e formáságok okoznak nekünk nagy aggodalmakat. Évtizedes — sőt talán százados maradiságunk korán nem rajong valami nagyon az újításokért. Az a kér-

dés pedig, hogy hova építsük az új igazságügyi palotát, valóságos üszök dobás a polgárság bekés egyetértése közé. Nap nap után oly érdek kérdések merülnek fel, melyek nem kevés bölcseséget kívánnak, hogy minden irányban kedvező megoldást nyerjenek. És éppen ezen érdek összeütközések teszik nehezzé azokat a formáságokat, melyeknek a közgyűlés retortáján kell még keresztül menni.

Miről is van szó? A város polgármestere három telket jelelt ki a megépítendő igazságügyi palota számára: a katonai fontházat, a Ponty-féle vendéglőt, és a felsővárosi vásártér legdélibb csucását. Felterjesztésében, mint legcélszerűbb és a közóhajnak is megfelelőbb helyet, a fontházat ajánlotta a miniszter figyelmébe. A miniszter a vásártérre választotta. Már most eldől a kérdés, hogy mit csináljunk a dísztelen fontházzal, mely a város közepén fekszik, melynek területe elég nagy is volna, s melyet mi már szinte predestináltunk az új igazságügyi palota számára. Ez a telek ropant házával étkelenkedni fog továbbra is. Másrésztől a vásártérre építendő palota szükségszerűleg maga után vonja a vásártér rendezését, sőt áthelyezését máshova, mi ismét a felsővárosi polgárok érdekeire lesz hátrányos, kik súlyos veszteséget látnak a vásártér áthelyezé-

sében. Ígyképpen az új igazságügyi palota hova építésének kérdése elsősorú kérdéssé válik, mely a közgyűlésen élénk jeleneteket idézhet elő.

A legvalószínűbb megoldását e dolgnak abban látjuk, hogy az igazságügyi palotát a vásártérre építsék. Ennek bizonyossága annál is inkább hihető, mert a miniszter a fontházat határozottan mellőzte és nyílt kívánságát fejezte ki, hogy az igazságügyi palotát a vásártér déli sarkára óhajtja építtetni. Ez ellen petícionálhatunk ugyan, de a sikernek kevés reményével. Tekintetbe véve a miniszter kívánságát és a város érdekeit, megnyugodhatunk az igazságügyi palotának a vásártérre való építésében. Több ok ajánlja ezt. A miniszter huszezer koronát ajánl a vásártérből elfoglalandó területért. Anyagi oldalát tekintve az építkezésnek, ezen ajánlat nagyon is előnyösnek és elfogadhatónak látszik, mert a fontház területére való építés esetén a városnak kerül nagy áldozatába a katonai kincstártól megvásárolni a telket, s azt átengedni az építkezés céljaira. Igaz ugyan, hogy a vásártérre való építés maga után vonja e tér rendezését, de ennek költségei fedezetet találnának a már megajánlott összegben és azon eladandó házhelyek értékében, melyek bizonyosan eladhatók

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Szerelmes amorettek.

Írta: Mányiné Prigl Olga.

Kovácskhoz voltunk hiva délutánra s nagy kompánia gyűlt egybe. Lányok, fiatal emberek, mamák, nénik vegyest, csoportokra oszolva. Kiki megtalálta a maga partnerét s diskuráltak hevesen. Az igazat megvallva pedig csak olyan napszámbelei diskurzus volt mindenik. A szikár Lányinén például, a mint mosolyogva, látszólagos érdeklődéssel hallgatta a Bekényiné dicsekvéseit, — egy kis lélekismerő könnyen észrevehette volna, hogy az ide-oda mozgó szurós szemével a leányait figyelte, a kik körül ma épen nem forgolódtak senki. A szegények egészen belesápadtak az unalomba. Hűségés késérőjük Bartos Gyula is elpártolt tőlük s egy dekorált sarokba húzódva Erdélyi Elzát nézi, a ki ma különösen elemében van. Az arca majd kicsattant a pirosságtól, a két szeme ég s olyan nagyokat kacag, hogy bizton meg fogják érte szólni otthon, — külön, külön. Botránnyosan szabad a viselkedése, kaczer, kihívó . . .

Régi Jenő odahuzta a székét mellém. Olyan hallgatag volt egész délután, hogy észre se vettem. Szörnyen ábrándos gyerekek volt különben

is, most pláne behuzta nyakát a szűk vállal közé s a fehér plasztrosz fekete szalonkabátjában ugy festett, mint valami beteg gölya.

— Valaki nagyon szerelmes, — hecczeltem, mert hisz tudta az egész város, hogy Erdélyi Elza tetszik neki.

Még lejjebb horgasztotta a fejét:

— Hagyja el, nem érdemes . . .

— No?

— Egyetlen leány sem érdemli meg, hogy szeressék, — tudja olyan valamennyi . . .

— Tán bizony összeperelekedtél Elzával? — faggattam tréfálkozva.

Átlátszó, fehér homlokán lüktettek az erek s keskeny szájszéleit egymásra szorította.

— Nem férfias dolog panaszkodni. — mondta aztán csendesen.

Reám is átragadt a szomorú hangulata s részvéttel néztem rá. Visszacsengtek fülemben a szavai: „nem férfias dolog . . .” s mosolyogni tudtam volna a naivul érvelt férfias büszkeségén. Hisz leány-lelke volt neki, ábrándos, fehér, törékeny lelke.

Csendesen sodorgatta a cigarettáját:

— S azt hiszi szerelmes vagyok Elzába? — kezdte újból.

— Hisz maga mondja, — nevettem s nem is csodálom, — toldtam hozzá.

Szinte visszatetszett arcán a gujyos mosolygás. Köhögött utána s a cigarettája végét harapdálta.

— Ne ítéljen meg, ha magának elmondok mindent . . .

Szóltan odanyújtottam a kezemet. Az övén éreztem a remegést és csaknem perzselték a forróságtól. A hangja meg elrekedt míg beszélt:

— Voltak álmaim, ugyan ki róná fel azokat? — Bár erényszámbe vennék a reális, ugynevezett józan fiatal emberek csoportjában, a kik blazirt egykedvűséggel élnek a máról holnapra. Meg vannak elégedve a maguk napi kalabriászpartijukkal, elkacznak a vicezlapok sokszor meglehetősen vastag tréfáin, lemorzsolják a pár hivatalos órát napszámbelei, minden ambíció nélkül s ha aztán egy-két nagyobb lumpolás, egy-két szerencsétlen kimenetelű kártyajáték után nem stimol a kiadás a bevétellel, — hát megházasodnak. Ajánlatnak maguknak valami pénzes, naiv leányt, a ki elhiszi nekik, hogy az első látásra beléje szerettek. A szerelmes leányok aztán siettetik az esküvőt, hogy mentől hamarabb kiábránduljanak s asszonykorukban adják vissza a kölcsönt az uroknak.

S maguk valamennyien belemennek a csapdába. Hiuságuknak hizeleg a bonvivánt udvarlása s szinte lenézik mellette a csendesvéru em-

Mai lapunk 6 oldal.

lesznek abban az esetben, ha az igazságügyi palota fölépül e helyen. Másrészt a vásártérnek hovatovább ugyis elhalasztatlan rendezése így megoldást nyer. A Nádor-utca folytatásaként házior épül a felsővárosig, a melynek kertjei, nem tekintve a szépeszeti előnyt, közegészség szempontjából is előnyösebbek lesznek a városra, mint a jelenlegi por- és szemétfészek. A két középiskola játszótérre is itt lenne kimérhető, mely azután fákkal körülvéve, részben megkötője lenne a felsővárosról becsapódó poroknak. Hogy egyesek anyagi érdekei veszélyeztetve vannak a vásártér áthelyezésével, ez amennyire igaz, annyira kicsinyes ok. Ilyképpen a vásártér akár idő végéig ott maradjon, mert mindenkor lesznek egyesek, kik anyagi gyarapodásukat a vásárok megtartására alapítják. Ha ezt súlyos oknak vesszük, úgy már eleve mondjunk le minden újításról és városunknak emelkedéséről. Ez az ok mindig meg lesz, de egyszersmind kerékkötője lesz a haladásnak. Másrészt a mit egyesek veszítenek a vásártér áthelyezésével, ugyanazt rekompenzációképpen megnyerik a házérték és telkek bizonyos emelkedésében. Ha a jelenlegi vásártér modernizálva lesz — úgy apró házacskái érték dolgában növekedni fognak. Egyesek anyagi érdekei egy város emelkedésében nem képezhetnek fontos okot arra, hogy a fejlődést megakadályozzák. Így tehát bele kell mennünk ama tervbe, mely a miniszter kijelentett kívánsága is, hogy az új igazságügyi palotát a vásártér déli sarkára építtessük fel.

Árwapénz és hitelszövetkezet.

Tudvalevőleg létezik egy Országos Központi Hitelszövetkezet mely az állam milliókat érő támogatása mellett sem képes annyi kölcsönt

bereket. Itt van Erdélyi Elza, pedig ő még csak nem is gazdag. Lássá hogy viselkedik, milyen kaczer, léha . . . Ha még szerettem is, ki tudnék belőle ábrándulni . . .

Két piros folt gyult ki az arcán s lázasan tekintett a zongora felé, a hol Elza játszott valami könnyed, vig melódiát.

Réki lesütötte szemét s csöndesen folytatta:

— Maga olyan türelmes, jó leány . . . Hát lássa, azt hittem, hogy Elza már ezen a télen az én feleségem lesz, egymásnak teremtettem a jó Isten bennünket. Figyelmes, jó férje lettem volna, a ki minden gondolatát ellesi. A fizetésemet már jövőre feljebb emelik s Elzának se lehetnek olyan nagy igényei. S aztán a szeretet mit nem pótol? — Bűbajos géniusz az, puha, édes kezével letörli az izzadságot homlokunkról, tépett lelkünk behégeszti egy szavával. Ne nevessem ki e meggyőződésémet, én erősen tudok még hinni e századvégi nem-bánomság korszakában is. Elzának szuggerálták azt, a hogy velem elbánt, őt magát nem úgy ismertem . . .

Elhallgatott. Majd utóbb hozzátette kurtán:

— A nagynénje magával viszi holnap . . .

Az alkonyat megülte a szalónt s a szoba-leány meggyújtotta a lámpákat. A társaság tovább zsbongott, a reczés levelü páfrányok

nyújtani a kisembereknek, a kik a méregdrágafalusi hitel elől odamenekülnek, mint a menyi szükséges volna. Ezen csak az Országos Központi Hitelszövetkezet vidéki fiókjai segíthetnek, csak ezek szállhatnak szembe a kis pénzintézetek kalózkodásával. Igen, de ilyenek még nincsenek. Az intéző körök azt hiszik, hogy ha megszavazták a szövetkezeti központ céljaira a nagy fölbuzduláskor egy-egy ötezer forintos részvényt, ezzel már megtették mindent a szövetkezeti ügy érdekében. A hitelszövetkezeti központ alapításáról szóló törvény meghagyja, hogy a kezdeményezésnek lehetőleg a tisztviselőktől kell kiindulni, mert a mozgalom csak úgy tarthat számot az állami felügyelet alatt álló központ támogatására. Amde hol vannak a tisztviselők, főszolgabírák? Tettek-e valamit a szövetkezetek érdekében? Lits Gyula multkori felszólalására az alispán azt mondta, hogy a közönségnek kell mozgolódnia, holott a törvényből épen megforditva értették. Széll Kálmán belügyminiszter úgy látszik, jobban törődik a szövetkezetekkel, mint alantas közegei, mert most körrendeletet intézett a megyei törvényhatóságokhoz, melyben az árwapénzeknek a szövetkezeti központban való elhelyezését ajánlja. Ez a rendelet talán kissé gondolkodóba fogja ejteni a vármegye intéző köreit:

Körrendelet, valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

Az 1899. évi XXIII. t.-cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet közvetlenül hozzám intézett folyamodványában annak kimondását kéri, hogy a nevezett hitelszövetkezet azon pénzintézetek közé tartozik, a melyeknél a gyámpénztárak pénzkészletei elhelyezhetők.

Tekintve, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet, az állami részben meghallgatott pénzügyminiszter urnak teljesen magamévá tett szakvéleménye szerint az 1877. évi XX. t.-cz. 291. §-ban jelzett minősítésnek már a törvény által szigorúan megszabott üzletkörülnél és a kormány széles körű ellenőrzési jogánál fogva is megfelel s legalább is oly mérvű biztonságot

ingó árnyékot vetettek az elegáns, sima zöld falon, a csipkettüggönybe szőtt pajkos amorettek mind, mind tüzeltek a fantáziát. A Réki Jenő beteges színű keskeny arca is mintha neki-gömbölyödött volna a lámpa-világnál s beszédes szemei ragyogtak. Megtudtam volna siratni s haragudtam Elzára.

Felsegítette a pelerinemet s kint a kapualjban csendesen mondta, míg elbucszott:

— Köszönöm a jóságát . . .

Hazament egyedül.

Erdélyi Elza fogott hirtelen karon. A keze hideg volt mint a jég s a hangja reszketett:

— Holnap megyek a nagynénémhez, kérek tudósítást róla . . . Az orvos tegnap mondta nekünk, hogy menthetetlen oda van, vért köpött . . .

Szótlán néztem fel a Kovácsék kivilágított szalonablakaira, melyet hirtelen futott be a homályos, hideg párártégg, eltakarva a szerelmes amoretteket.

Petőfi és Prielle Kornélia.

Mikor Petőfi 1846. őszén sértett büszkeségében azt hitte, hogy Szendrey Julia nem lehet az övé, Pestre utaztában érintette Debreczont, hogy feldult lelkét szórakozással enyhítse. Debreczenben ép egy szintársulat működött. Rögtön

nyujt, mint azok a pénzintézetek, a melyeknél a gyámoltak és gondnokoltak pénzei elhelyeztetni szoktak;

tekintve továbbá, hogy az O. K. H. igazgatósága, a gyámpénztárak betéteit folyó számlára 4 1/2% mellett hajlandó gyümölcsösíteni — s felmondás esetén 80,000 koronáig terjedő összeget azonnal, — 200,000 koronáig terjedő összeget 8 nap és ezen felüli összeget pedig 14 nap múlva kész visszafizetni, a mely feltételek oly előnyösek, hogy azoknál előnyösebbeket hasonló biztosság mellett elérni csak kivételesen lehet: ennél fogva kijelentem, hogy a szóban levő hitelszövetkezet azon pénzintézetek közé tartozik, a melyeknél a gyámpénztárak pénzkészletei teljes megnyvással elhelyezhetők.

Ezekről a törvényhatóság tudomás és a hatósága területén levő rendezett t. városok, az 1877. évi XX. t.-cz. 285. §. második bekezdése alapján árwapénzek kezelésére engedélyt nyert községekkel leendő közlés végett midőn értesítem, kifejezést kívánok adni annak, hogy tekintve, miként az O. K. H. kötelékébe tartozó szövetkezetek utján ép azoknak nyujt hitelt, a kik eddigelé hitelt egyáltalában nem, vagy csak igen drága pénzen élvezhettek, méltányos az, ha a törvényhatóságok árva-pénzeiket, vagy azok egy részét az Országos Központi Hitelszövetkezetnél helyezik el.

Budapest, május 12.

Széll,

belügyminiszter.

Egyről-másról.

Bizonyára élénk emlékünkből van még a Reinitz-féle benzin-robbanás, melynek az anyagi károsodástól eltekintve még emberélet is esett áldozatul; még fülünkben csengnek a hangos mondások, melyek annak idején megnyugtatták a kedélyeket s mégis, talán hihetatlenségnek tűnik fel, mégis keblünkön melengetjük, szinte magunk tápláljuk a veszedelmet. Nem akarom felemlíteni a puszkaporos raktárakat, szeszszel, szóval gyulekony, sőt robbanó anyagokkal tel

element a színházba. A mint a közönség fölismerte a költőt: végtelen eljénzésben tört ki. A Két pisztolyt adták Szigligetivel. A színész, ki az énekes szerepet adta, Petőfi egyik dalát szötte játékkába:

A virágnak megtiltani nem lehet,
Hogy ne nyíljék, ha jön a szép kikelet.
Kikelet a lány, virág a szerelem,
Kikeletkor virítani kénytelen.

E lelkesedéssel fogadott rögtönzés balszámként hatott a költő beteg szívére.

A mint a kapit legördült, Petőfi felment a színpadra, hogy a színésznőnek — kit már Pestről ösmert — köszönetét kifejezze. Forró kézszorítás, s hosszú, hön lángoló tekintet volt köszönetére a válasz. Előadás után fölkereste a társulatot a vendéglőben, s Feleki Miklós, a társulat fiatal igazgatója, bemutatta az összes tagoknak, kik kitörő lelkesedéssel fogadták a költőt. Vacsora alatt Prielle Kornélia, ama kedves énekesnő mellett ült.

"Nelli", a hogy a társulat hívta, csinos, eleven, üde teremtes volt. Petőfit annyira elbájosolta, hogy az egészen elfelejtette Juliáját.

Másnap megjelent a próbán, odament a színésznőhöz, s röviden minden ceremónia nélkül elmondta, hogy fulig szerelmes belé, s hogy ezt be is bizonyítsa, másnap délután meglátogatta a szállásán, s kijelentette, hogy ezennel megkéri feleségül.

pinczékét, e helyütt csak a Reichard-féle, rózsaszínű szeszraktár létesítéséről akarok egyet-mást mondani.

Reichard Mór trafikkirály annak rendje és módja szerint szeszraktár létesítésére kért engedélyt, melynek helyiségeit egy rózsaszínű bolti helyiséget jelentett be. A rendőrség figyelembe véve a rózsaszínű szűk voltát, a helyiség alkalmatlanságát, de meg főleg ama körülményt, hogy gyűlékony anyagnak a belváros kellő közepén, sűrűn lakott területen leendő felhalmozását tűzrendőri szempontból helyesnek nem találta: az engedély kiadását nemcsak hogy nem véleményezte, hanem annak kiadását határozottan eltiltotta. A helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság azonban nem így vélekedett. Megadta az engedélyt a rendőrhatalom tiltakozása dacára is. De nem oda Buda! Itt megállni nem lehet! Szerzen érdemét a szavának a rendőrhatalom; ne engedje, hogy véleményét, mely elsősorban vendő figyelembe, csak úgy rövidesen sutba dobják. Tiltakozás az ily eljárás ellen, mert hisz a város polgársága őt teszi az ily dolgokért felelőssé. Azt hiszem, van felsőbb fórum, a hol felemelvén tiltakozó szavát, meghallgatásra talál. Az emberi élet drágább Reichard ur kényelménél, avagy aranyáságánál, ismerje el ezt végre valahára a hatóság is!

* * *

Erre járván eszembe jut a gőzfürdő körüli lakosok kérelme a gőzfürdő kéményfüstjének lecsapódása miatt. A füst elvezetésének módjait illetően nem érzek magamban szakértői erőt, annyit azonban mondhatok, hogy láttam egy helyen füstfogó készüléket, mely a kémény füstjét elvezeti a megszünteti azt a sok kellemetlenséget, a mely a nyitott kémény alkalmazásával jár. Sok a panasz a Felmayer-féle kémény füstje ellen is. Szinte tarthatatlan néha az állapot, főleg borult idő alkalmával, midőn a telített légtér teljesen lenyomja a füstöt. Jó lesz a fenti panaszbeadvány elbírálásával a palotavárosiak minduntalan hallható panaszaival is talán hivatalos ügybizalomból foglalkozni s a

Kornéliának az előadásra kellett menni, s így a vallomások megszakadtak. Szerepében véletlenül fehér ruhában s fátyollal jelent meg.

A mint Petőfi így megpillantotta, oda ment hozzá s így szólott neki:

— No lássa, kész a menyasszonyi ruha, itt a menyasszony.

— A vőlegény is itt van, egészíti ki vidáman a leánya, csak a pap hiányzik.

— Az mindjárt itt lesz, ha kegyed ki mondja az igent.

— Nos tehát: igen.

— Ha papot hozhatok, a ki megeskü, elmondja a hitet?

— El.

Akkor Petőfi odafordult a színészekhez, hogy végezzék be hamar az előadást, s maradjanak együtt, mert olyan boldog lakodalmat látnak, a milyen még nem volt a világon.

A fiatal leánya zavartan nézett ide-oda, de boldog volt. Petőfi pap után járt, a ki hirtelen tisztába hozza a dolgot. Míg a heves házasulandó ügyében járt-kelt, a leány nagy örömből kezdett ébredezni; finom női érzéke belátta, hogy ő még se való Petőfivel, és örvendett, hogy nem találkozott pap, a ki a törvényes formákon túl merte volna magát tenni.

Petőfi a következő napon a préposthoz is elment, hogy dispensációt kapjon. Még arra is

hozandó határozatot a Felmayer-féle gyár vezetőségére nézve is kötelezővé tenni.

A palotavárosnak azonban nemcsak füstje van bőségben, sok egyben kívül sok a snapszputikja s így sok a trógerje vagy mint köznyelven mondják: „pontyos grófja.“ E magas elnevezést onnan nyerték ezek, a minden emberi formából kivetkőzött, szinte ijesztő alakok, mert főhadiszállásuk vagy a Pontyhoz címzett vendéglő, vagy a Kaltnecker-féle ház sarka. A nap bármely szakában gyönyörű látványosságot nyújt e díszes társaság. Egyik része tők-részezen hentereg a járdán, egy másik csoport hangos kurjantások közepette szopogatja hagyományos butykosát. A még józan, de már mámoros rész politikál hol állva, hol padra ülve „bajozos Panni“ néniék vityillója körül. Tudom nehez ily esetben a kapitányi hivatal feladata, mert hisz egy kissé hathatós rendszabályozás esetén a „szegény nép érdekében“ mindig akad szószóló. Én azonban mégis csak a mondó vagyok, vas vesszőt vegyen, ha kell, a kezébe rendőrségünk s úgy tisztítsa meg a láthatárt ezektől az alakoktól, halás lesz érte a közönség annál is inkább, mert snapszbrudereink magatartása már elviselhetetlen. Kaszinójuk s megszokott szállodájuk a városi hitelen mérleg. Éjjel ott található.

* * *

Akarva — nem akarva ismét a rendőrséget kell szapulnom. Most már azonban kedves dologról, a főkapitány automata hirdeményeiről van szó. A kinek nincs módjában elszállni a városház elé, képzeljen el egy iv papírosra, melynek negyedik lapoldala a falhoz van ragasztva, első levelén, tehát két oldalon halvány lila tintával írva van valami, de hogy mi, azt bajos volna elolvasni. A szellő által lebegtetett papírlap felkelti az ember kíváncsiságát, de biz, főleg egy kis eső után, okosabb abból nem lesz az ember. Mint halljuk, rendőrfőkapitányunk a törvény ismeretének szükségéről meggyőződve a Dárdai-féle közigazgatási törvénytárt lemasoltatja s az így nyert hatalmas föliánsokat a szellő lapoz-

kész lett volna, csak az esküvő megtörténhessék, hogy katolikusá lesz. Oly lázas, ingerült állapotban volt, hogy nem bírt magával.

Elutazása előtti este szerenádott adott Nelliének, s a bandával eljátszatta ablaka alatt az „A virágnak megtiltani nem lehet“ népdalát. Korán reggel gyorskocsira ült, s visszautazott Pestre.

De előbb megírta Kornéliának, hogy addig is, míg a törvényes eskü megtörténhetik: viselheti a nevét. Pestről is többször irt a szép kis színésznőnek. A szerelemtől áradó levelek mély hatást tettek az ifjú leánykára, anyira, hogy elhatározta, hogy ha a művészetben főlebb haladhat egykor, s a nevét mint művésznő meg alapíthatja, részéről is megtesz mindent, hogy házasságuk létre jöhessen.

De mind e szép álmok szerte foszlottak, mikor egy Szathmárról jövő látogatótól megtudta, hogy Petőfi ott egy leányba fűlig szerelmes, s eget-poklot megmozdított, hogy el is vehesse. Nagyon természetes, hogy ezután Kornélia Petőfi leveleire igen lakonikus választ adott: hogy az igazi szerelmet csak kitartás által lehet megmutatni, s az ő szerelme csak olyan szalma-tűz, amilyenre anyagot minden vármegyében könnyen talál. Erre Petőfi egy hónap mulva válaszolt csak, de melyre: Kornélia mindaddig nem akart felelni, míg egy megjelent költemé-

gató alkalmazása mellett publikálni fogja s így hatalmas nyomdai költséget takarít meg a város közönsége javára. Szemfüles.

ÚJDONSÁGOK.

— **Adományozás.** A legméltóságosabb Oltárszentség imáadására s a szegény templomoknak felruházására alakult helybeli *Oltárszentség* hálás köszönettel nyugtázza *Krencz Ignác* székesfehérvári kanonok, szeminariumi rector ur 50 korona ajándékát, a melyet az egyesület céljaira újban felajánlani kegyeskedett.

Kinevezés. A *Wünsch Antal* távozása folytán megüresedett városi számféjtői állásra a főispán a három pályázó közül *Kuthy Fülöp* közigazgatási gyakoronokot nevezte ki.

— **Székesfejérvár és a hazai ipar.** A kereskedelemügyi miniszter a hazai ipar pártolására irányuló akciójában erősen gyűjti az adatokat, a melynek alapján messzebb menő intézkedéseket tehesen. Hogy a hazai iparnak a hazai fogyasztási piacokat az egész vonalon biztosíthassa, tájékoztatni akart szerzeni arról, hogy minő értéket képviselnek azok a magukban véve csekély, de együttesen jelentékeny értékű beszerzések, melyeket a törvényhatóságok eszközölnek. Azért felhívta a törvényhatóságokat, hogy mutassák ki, szakonként és csoportonként, mennyit adnak ki hazai ipari termékekre. *Székesfejérvár* számvetői hivatala már összeállította az erre vonatkozó statisztikát s azt a napokban fel is küldte a miniszterhez. E szerint *Székesfejérvár* városa az elmúlt évben kiadott asztalos munkára 2773 koronát, aranyozó munkára 60 koronát, bogárnára 802 koronát, bádogosra 1737 koronát, eszmadniára 2227 koronát, esztergályosra 15 koronát, épületfára 2105 koronát, kötelekre 180 koronát, kefére 60 koronát, kárpitosra 212 koronát, kosárfonóra 3 koronát, kovácsra 1508 koronát, kádára 530 koronát, közsűrűre 18 koronát, kőfaragóra 1052 koronát, kályhásra 444 koronát, kutmesterre 4714 koronát, kocsigyártóra

nyének első strófáján föl nem lelkesedett. Azt hitte, hogy ez a vers ő hozzá szól:

Mi van innen távol? a Tisza . . .

Mi van a Tiszán túl? Hortobágy —

Hortobágyon túl egy szép leány

Kiléz lelkem vissza visszavágy!

Majd azonban, a mint tovább olvasta a verset, s látta, hogy a megénekelte szem, haj s egyéb vonások ő reá sehogy se találnak: akkor egészen aláesett álmodott menyországából, s megírta a költőnek egy paródiában, hogy: „Nos, nem igaz é, hogy a Hortobágyon túl két ut van? Szerencsés utat kívánok azon a másikon, a melyik nem a Királyhágó felé vezet.“

1848-ban ismét találkoztak Debreczenben. E találkozásnál a két szívnek drámai mozgalmassággal indult története vidám vigjátéki megoldást nyert. Petőfi szembe találta Kornéliát. Hidegen haladtak el egymás mellett, de néhány lépés után Petőfi visszafordult a művésznő felé:

— Fiam van.

— Nekem meg férjem, válaszolta hasonló rövidséggel Kornélia.

— Isten áldja meg, kedves Nelli.

— Isten áldja meg, Sándor.

Sz. Prielle Kornélia följegyzéséből, Fischer Sándor közlése szerint.

— **Uj tankönyvek.** Magyar olvasókönyv a középiskolák I. oszt. számára Szerkesztette Prónai Antal dr. — Képpel. — Magyar nyelvtan mondatlani alapon közép- és polgári iskolák I. és II. oszt. számára. Irta Bartha József dr. Mindkettőt kiadja a Szent-István-Társulat. 1900. Az előtűnk levő két könyv is azt bizonyítja, hogy az anyyi érdemet szerzett Szent-István-Társulat, megértve a kor intő szellemét, nem elégszik meg azzal, hogy elemi iskoláinkat jó és olcsó iskolakönyvekkel lássa el, hanem gondoskodik olyan középiskolai könyvekről is, melyek, míg egyrészt a modern pedagógia minden követelményének sikeresen megfelelnek, addig másrészt semmi olyast sem tartalmaznak, mi a keresztény nevelés szempontjából csak a legkisebb mértékben is kifogás alá eshetnek. A jövő iskoláiban részleg életbelépő új tanterv új könyveket is kíván és a mostani könyvárdatban előkelő hely illeti meg mind Bartha, mind Prónai könyvét. Az olvasókönyvet a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1211—1900. számú rendeletével engedélyezte. Ára füzve 1 korona 60 fillér, vászonkötésben 2 korona. — Bartha József magyar nyelvtanát a nmlt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1063—1900. számú rendeletével approbálta. Ára füzve 1 korona 20 fillér, vászonkötésben 1 korona 60 fillér. Mind az olvasókönyv, mind a nyelvtan teljes mértékben megérdemelte a miniszteri megerősítést. A magyar nyelv tanárain a sor, hogy a szép kiállításunkat középiskoláinkban otthonra teljenek. Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvküldőhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Neveljünk katonákat!

Régóta hangzik már a keserű panasz, hogy a magyar ifjúság idegenkedik a hadi pályától s hogy inkább bolyog olcsó eredmények lidércfénye után, inkább tolu sereggestül olyan pályákra, hol alárendelt állásért is könyörögnie, magának és családjának később nyomorognia kell, hogysem a hadi pályát választaná, mely a legegyszerűbben s leggyorsabban cselhoz segít, a legfényesebb ma is s a legtöbb dicsőséget nyújthatja. Mig más nemzet előkelő fiatalai ott szolgálnak az ő hadseregében, a mi fiatalaink a katonai pályától teljesen idegen. Mig van ma is hadsereg, hol bizonyos osztályokat kizárnak a tiszt rendfokozatból s csak nemesekkel tölthetik be, addig nálunk nemzetünk java az úcsaladok, a hősök idavékainak sarjadékai, a nemzet értelmisége zömének ifjai a katonai pályától irtóznak, s a műveltebb ifjúság másképp megélni nem tudván, sereggestül tolu csekély hivatalok felé, pedig a hadi pályán ezekre menő tisztség késsen áll a pályázónak s mindenesetre biztosabb kenyeret és állást ad, mint az időnként választás alá eső állások és ad legalább is annyit a megélhetésre, mint egy irodai, vasuti, postai másodrendű szolgálat, mely felé most annyira tolu a reményteljes magyar ifjúság.

Elvitázhatalan tény, mert a statisztika bizonyítja, hogy a mig a hivatalnokai állásokért a magyar ifjak 53%-a pályázik, addig a katonai pályát csak minden 50-ik választja.

Ezért van azután, hogy a magyar nemzet, mely a monarchia közös és kölcsönös védelmének szervezébe, a közös hadsereg fenntartásához évenként 42% véradóval járul, a hadsereg vezető elemei között csak alig 10%-kal van képviselve. Valóban szomorú dolog, hogy nemzetünk,

mely geniuszának megfelelő hadszervezettel, hadakozással és harci erényekkel tartotta fenn magát annyi évszázadon át, a hon védelmének kötelességét elhanyagolja akkor, mikor, a vén Európának nagyhatalmai világrengető események bekövetkeztét várva, körülötte talpig fegyverben állanak.

Az általános védelmi kötelesség behozatala óta is immár egy emberöltő telt el, újabb nemzedék nőtt a régi helyén s az intézmény a nemzet szívében még gyökeret nem verhetett; a magyar elem a hadsereg vezérletében még mindig nem foglalta el azt a teret, mely őt a véradó arányában megilleti. Pedig a mostani viszonyok között a hadi pályától való idegenkedés egyértelmű az öngyilkossággal.

Jóllehet a törvényhozás bölcsessége felismerte a helyzetet s az általános védelmi kötelesség törvénybe ígatásával, valamint a katonai nevelő- és képzőintézetek felállításával módot nyújtott arra, hogy fegyveres erők szám és erő tekintetében a nagyhatalmak haderejével szemben helyét megállhassa, de fájadalom, a nemzet zöme élén a főrangokkal, a védelem kötelességét át nem érzi s a helyett, hogy egymással karöltve a nagy elv megvalósításához tettel, eszközzel hozzájárulni, azt előbbre segítik: nem gyámolítják, sőt mi több iránta érdeklődést sem tanusítanak.

Ha valóban az volt az ok, mivel a katonai pályától való idegenkedést eddig megmentették: hogy a magyar ifjúság azért kerül a katonai pályát mert rálepet nemzetiségét kell feláldoznia, az 1897. évi XXIII. törvényezik megcsináltette ezt is, mert a honvéd nevelő- és képzőintézetek alapításával megadta a módot arra, hogy a katonai pályára készülő ifjúság magyar intézetekben sajátíthassa el a hadi tudományokat, s mint kifejelett önálló férfiu, lépjen a hadsereg kötelékébe.

Mi tartja tehát mégis vissza az ifjúságot a katonai pályától ma, mikor a létért való küzdelem minden pályán még ma is nehéz, sőt egyre nehezebbé válik, a katonai pályán ellenben a fizetésemelés türethetőbb állapotot biztosít.

Immár magyar nevelőintézetek tárt kapui várják az ifjúságot, hogy jórészt ingyen neveljék az előkelő tisztú pályára, hol maga erejéből magasra emelkedhetik s mégis évről-évre fájadalommal tapasztaljuk a megdöbbentő tény, hogy a Ludovika Akadémia növendékeinek számát betölteni nem képes.

Kétszer irt már a honvédelmi miniszter a Ludovika Akadémiára pályázatot, két iskolában kellett volna már 50—50 ifjut felvenni az intézet kebelébe: fájadalom, az eredmény a várakozást egyzser sem elégitette ki. A törvényhozás nemes szándéka tehát, hogy magyar nemzeti intézményekben nevelt tisztekkel foglaltassa el a hadsereg vezérletében ama teret, mely a nemzetet a véradó arányában megilleti: hajótörést szenvedett.

Annak oka, hogy a nemzet ifjúsága a hadi pályát még most sem keresi, nem lehet más, mint vagy kihalt a nemzet geniuszából a harci erények kultusza s a magyar, melyet annyi istenadta tulajdonság tett a hadi pályára kiválóan alkalmassá, ősi erényeiben teljesen megfogyatkozva, a züllés lejtőjére jutott, vagy hogy nem lévén még az ifjúság kellőképen tájékozva az új honvéd nevelő intézetek s különösen a Ludovika Akadémiának a bécsujhelyi akadémiával immár azonos szervezetéről, azokat nem ismeri s így nem is keresheti.

Az első tagadván, az utóbbit kell elfogadnunk.

A Budapesten alapított M. kir. honvéd Ludovika Akadémia jelen szervezetében első rangú katonai nevelő- és képzőintézet, mely kebelébe évenként ötven 17—20 éves olyan ifjut fogad, ki a középiskola nyolczadik osztályát elvégezte s az intézetben a felvételi vizsgát megálotta.

A rendszeresített helyek legnagyobb része ingyenes. Valamennyi növendék lenak, kiket az Akadémia, tekintet nélkül arra, vajjon ingyenes vagy fizetéses helyet töltenek-e be, egyenlő ellátásban részesít.

A katonai nevelés három évig tart, melyből a növendék kívánságához képest a honvédség vagy közös hadsereghöz a hadnagyi rendfokozatban léphet be, még pedig, miután az intézet egyformán képezte: akár az egyik, akár a másik fegyvernemhez.

Az akadémia tehát három év alatt fényes pályára ingyen segíti az ifjut, a kinek azután 20—21 éves korában évente 2400—2600 korona a jövedelme. Mivel pedig megvetette az intézet nála azt az alapot is, mely a tisztet a hadiiskola eredményes hallgatására képesíti, nyitva áll előtte az ut a vezérkarba s ezzel a legmagasabb rendfokozathoz.

Ha már most azt tekintjük, hogy más pályán csak 25—28 éves korában, sok anyagi áldozat árán, csekély kezdő fizetéssel juthat kevésbé fényes állásba az ifju, s hogyha katonának való, a hadi szolgálat kötelessége alól meg nem szabadul, ez pedig nemcsak hogy a választotta pályá elérésében akadályozza, de anyagi áldozatot is követel tőle, továbbá, hogy a szolgálati kötelesség hosszú tartama miatt esetleg még 40 éves korában is fegyvert kell fognia s ott hagyva állást, vagyont, családot, háboruba vonulnia: éppen nem érthető tehát, hogy a katonai pályát oly kevesen választják élethivatásul.

Vajjon oly nagy súlyal nehezedik-e az összehasonlító mérték serpenyőjébe a kényelem szerzet, hogy teljesen lenyomja a kötelességek súlyát?

A Ludovika Akadémiáról 32 illusztrációval bővített ismertés jelent meg, mely az intézet alapításáról, fejlődéstörténetéről, mostani szervezetéről, berendezéséről és működéséről, a rendszeresített alapítványos helyekről, továbbá a pályázatok és felvétel körüli eljárásról minden tekintetben kimerítő tájékoztatást nyújt. Az érdeklődők a fizetést az akadémia-parancsnokságánál 1 koronáért megszerezhetik.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

Házladás.

A Vásártér 16. szám alatt levő ház (Krizsány-féle vendéglő) szabad kézből minden órán eladó.

Bővebb értesítés Királykútcza 4-ik szám alatt nyerhető Berghammer Józsefnél.

!!! NEM HULL A HAJ, NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER!!!

Szenzációt kelt a gyógyfűkivonatam, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXIKÁTOR

1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecikkkereskedésben

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerár, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: GÖTH GYULA, illat- és piperecikkk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár-Fötér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és szjélküldési raktára: DOBÉ NÁNDOR uri, női és színházi fodrász Budapest, Nefelejts-utca 27. sz.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házban).
Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, ca. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-künya és gyári telephelyek, építési vállalatok, építőmesterek, egyházak, gyári és ingatlan tulajdonosok szállítójá. E homlokzat-festékek melyek másban föloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilétkint 16 krtól fölfelé szállítotnak és a mi a festék esztétikusságát illeti, azonos az olajfestékekkel.
Mintakártya, egyzárda stb. kiküldésére nagyon és bármikor készek.

Jég-eladás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jég házhoz szállítását megkezdtem.

Előjegyezni lehet fő-utczai fűszerüzletemben, vagy Liget-sor 2. sz. alatt, hol egész nap beszerezhető jég kisebb-nagyobb mennyiségben is.

Mészárosok, vendéglősök kedvezményes árban részesülnek.

K. b. 10 kiló jég 10 krajczár, kicsinybeni eladásnál, házhoz szállítva, a napontai vevőknek.

Tisztelettel

Lichtneckert József.

Ifj. SCHAUMANN JÓZSEF

ARANYOZÓ, MÁRVÁNYOZÓ, TEMPLOMDISZITÓ, TÜKÖR-, KÉP- és KÉPKERET RAKTÁRA
SZÉKESFEHÉRVÁROTT,

Szt.-Imre-utca 2. sz. (Barátok új épületében.)

A főtisztelendő Clerus, magas nemesség s. t. kegyuraságoknak üzletemet zsvies figyelmébe ajánlani bátorlodom.

Művelem és elvállalom a templomdiszítésnek következő ágait:

Oltárépítést és oltárdiszítést,

új oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szentsírok építését aranyozását és festését,

minden stylben, beadott rajz vagy tölem tervezett rajz után a legegyszerűbb s a legdiszesebb kivitelig.

Lourdesi Mária-oltárok építését.

Régi oltárok, szószékek, szobrok renoválását

ujjonnan fából faragott szobrokat, ezeket pedig a megfelelő színekben festve, gazdagon aranyozva, vagy egészen aranyozva.

Nálam megrendelhetők mindennemű olajfestményű képek és stáció-képek.

Tisztelt Schaumann Ur!

A paduai sz. Antal képre vonatkozó tudósítását köszönettel vettem s azt alkalmilag elhozatom.

Ezen alkalommal készséges örömmel tudatom, hogy a velencei r. k. templom főoltárkép rájáának, valamint a gyertyatartóknak megaranyozásával nagyon meg vagyok elégedve s mindenkinek tetszését és dicséretét kiérdemeltem; s így önt bárki-nek pártfogásába a legmelegebben ajánlom és ajánlhatom.

Velence, 1899. nov. 14.

tisztelettel
Beleznay István,
plebános.

Vasuti menetrend.

— 1900. május 1. —

Budapest ind.	Székesfejérvár érk.	N. Kanizsa ind.	érk.
Szem. v. 6.50 reg.	9.01 d. e.	9.26 d. e.	1.40 d. u.
Gyors v. 8.00 reg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.	11.57 d. e.
Szem. v. 1.30 d. u.	3.35 d. u.	3.45 d. u.	8.05 este.
Szem. v. 4.25 d. u.	6.22 este.	6.32 este.	8.40 est*)
Gyors v. 8.00 este.	9.17 este.	9.22 este.	12.07 éjjel
Szem. v. 9.25 este.	11.33 este.	11.43 este.	3.52 éjjel

*) Csak július 1-től közl. Boglárig.

Nagy-Kanizsa ind.	Székesfejérvár érk.	Budapest ind.	érk.
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.	6.32 reg.
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.35 reg.	9.53 reg.
Szem. v. 5.05 reg.	6.59 r.**)	7.05 reg.	8.58 reg.
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.	4.42 d. u.
Szem. v. 2.00 d. u.	6.13 d. u.	6.23 este.	8.33 este
Gyors v. 5.03 este.	7.48 este.	7.58 este.	9.20 este

**) Junius 1-től Boglártól közl.

Junius 1-től szept. 15-ig vasár- és ünnepnap közlekedik.

Boglár ind.	Székesfejérvár érk.	Budapest ind.	érk.
Sz. v. 7.35 este	9.45 este	9.51 este	11.25 este

Komárom ind.	Székesfejérvár érk.
Sz. v. 4.07 reg.	6.54 reg.
Sz. v. 12.14 d. u.	2.27 d. u.
V. v. 6.20 este.	11.09 éjjel.

Székesfejérvár ind.	Komárom érk.
Sz. v. 6.15 regg.	8.40 regg.
V. v. 9.50 d. e.	2.50 d. u.
Sz. v. 9.32 este.	12.32 éjjel.

Székesfejérvár ind.	Veszprém érk.	Veszprém Sz.-Fejérvár ind.	érk.
Sz. v. 9.21 d. e.	10.45 d. e.	V. v. 5.23 reg.	6.49 reg.
V. v. 1.00 d. u.	2.33 d. u.	Sz. v. 7.07 reg.	8.22 reg.
V. v. 9.57 este.	11.00 éjjel	Sz. v. 4.52 d. u.	6.03 este.
		T. v. 7.19 este.	10.00 est*)

*) Junius 1-től szept. 15-ig minden ünnep és vasárnap valamint esütörtökön közl. Ind. Pétről 8 óra 27 p. este.

Székesfejérvár ind.	Adony-Szabolcs érk.	Paks érk.
V. v. 8.40 reg.	9.54 reg.	2.33 d. u.
V. v. 3.50 d. u.	5.17 d. u.	9.33 este.

Paks ind.	Adony-Szabolcs érk.	Sz.-Fejérvár ind.	érk.
V. v. 2.00 éjjel	6.23 reg.	7.40 reg.	
V. v. 1.49 d. u.	6.06 este.	7.25 este.	

Székesfejérvár ind.	Bicske érk.
V. v. 9.30 reg.	12.31 d. u.
V. v. 2.10 d. u.	4.53 d. u.

Bicske ind.	Sz.-Fejérvár érk.
V. v. 5.35 reg.	8.10 reg.
V. v. 6.30 este.	9.12 este.

Székesfejérvár ind.	Sárbogárd érk.
V. v. 9.22 reg.	10.56 d. e.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.

Sárbogárd ind.	Sz.-Fejérvár érk.
V. v. 6.10 reg.	8.12 reg.
V. v. 12.15 délben	1.34 d. u.